

unlimited

Deniz Kırkalı · 2 gün önce · 3 dakikada okunur

Hapsedilemeyen arzu

Berke Dođanođlu'nun *longing, sweat, roses* isimli sergisi THE PILL'de açıldı. 16 Mart'a kadar ziyaret edilebilecek sergiyi arzu, kayıp ve yokluk kavramları üzerinden ele alıyoruz

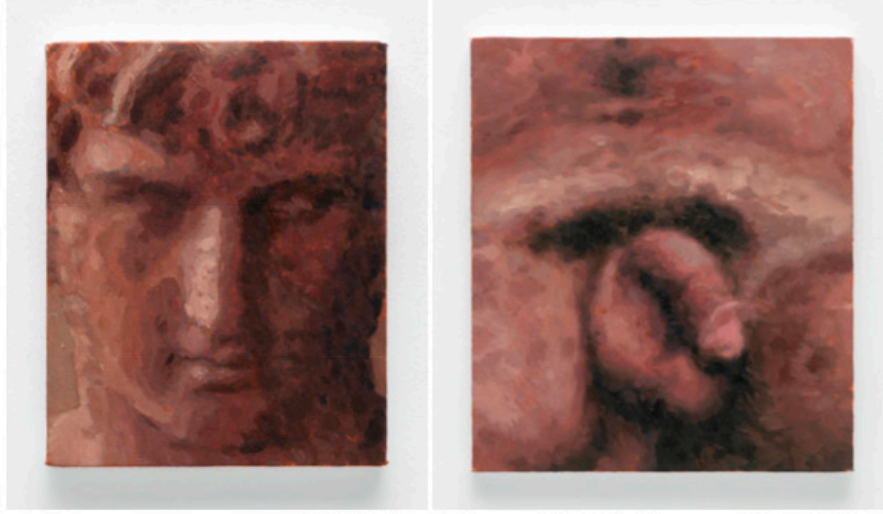
Yazı: Deniz Kırkalı

Berke Dođanođlu, *Undershirt*, 2023, Tuval üzerine yağlı boya, 40x50 cm

Berke Dođanođlu'nun 26 Ocak-16 Mart 2024 tarihleri arasında THE PILL'de gerçekleşen, adını Yunan şair Sappho'nun bir şiirinden alan sergisi *longing, sweat, roses*, sanatçının arzu ve varlık/yokluk kavramlarını ele alan yeni işlerinden oluşuyor. Galeriye girişte Hadrian'ın meşhur ve çok tartışılan gözdesi Antonius'un portresiyle karşılaşılıp, mekâna sakin ve dengeli bir biçimde yayılmış küçük resimler arasında yürürken, kendimi Berke'nin inşa ettiği çekimser arzu dünyasında kaybolmuş buluyorum. Çoğunluğu erkek bedenlerinden oluşan resimler, işaret edilen arzu nesnesiyle/nesneleriyle karşı karşıya kalmamıza veya göz göze gelmemize izin vermiyor. Genellikle iç mekânda resmedilen yarı gizli, örtük, arkası dönük, bu kısmi bedenler arzunun yokluktan beslendiğini vurguluyor. Resimlerin Berke'nin bu serisinde kullandığı Aslı Seven'in metninden çoğunlukla *Burnt Sienna* olduğunu öğrendiğim renk paleti ve fırça izlerinin ortaya çıkardığı dokunsallık, resmin içine girip yarı çıplak bedenlere dokunmaya veya arkası dönük bu erkek bedenini kendine çevirip bütün detaylarıyla yüzleşmeye davet ediyor. En azından bende böyle tuhaf bir erotik gerilime yol açıyor. Mekândaki kırılmalı ve çekimser teşhir, sergiyi kuvvetli bir arzu alanına dönüştürmeyi de böyle başarıyor. Resmedilen bedenler, kişilerin değil ama arzunun kendisinin ve bu bedenler arasındaki liminal mesafenin altını çiziyor. Ulaşılamayan ve dokunulamayan bu bedenlere karşı, John Brooks'un da sergi metninde belirttiği gibi, Berke'nin tutumundaki şefkat ve yumuşaklık, arzunun kırılmalılığını hatırlatıyor. Resimlerdeki yüzü veya ismi olmayan erkeklerin de birer arzu nesnesi olmanın ötesinde bir öznelliği, kendi arzuları olduğu gerçeğine göz kırıyor.

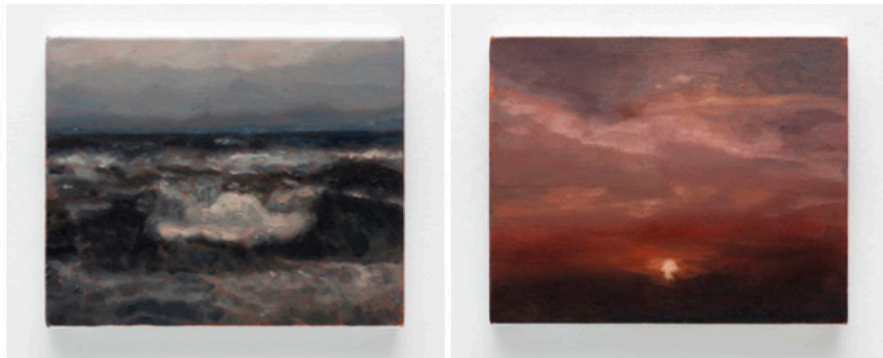
Press Review
Unlimited, Deniz Kırkalı, March 2024

Berke Dođanođlu, *Antinous II*, 2023, Tuval üzerine yağlı boya, 30x24 cm

Berke Dođanođlu, *Rest*, 2023, Tuval üzerine yağlı boya, 50x44 cm

Arzu, benim de uzun zamandır üzerine dűşündüđüm ve yazdığım bir olgu. Eylül ayında ArtOn'da kűratörlüđünü yaptığım *Kaybolan Hazlar Bahçesi* isimli, űlgen Semerci, Olivia Strange ve Deborah Tchoudjinoff'un işlerini bir araya getiren sergi, yas ve kayıpla tanımlanan, içinden geçmekte olduğumuz ekolojik kriz zamanında nasıl arzunun peşinden gitmeye devam edebileceğimizi sorguluyordu. Belki de bu nedenle, bűtűn bu parçalı bedenlerin tam ortasında yan yana duran iki manzara resmi sanırım sergide beni en çok etkileyen jest oluyor. Tam olarak yüzleşemediğimiz bedenlerin ortasında yer alan bu iki resim, serginin geri kalanına paralel bir durgunluk ve kayıp hissini bedenlerin yokluğunda dűřünmeye davet ediyor. Aynı arzuyu aramaya devam ettiğimiz bu dođa resimleri, arzunun sabit olmadığını ve başkalarının (başka canlıların da) arzularıyla çelişen arzularımızı nasıl müzakere edebileceğimiz sorusunu yeniden sormama yol açıyor.

Berke Dođanođlu, *Waves*, 2023, Tuval üzerine yağlı boya, 24x30 cm

Berke Dođanođlu, *Sunset*, 2023 Tuval üzerine yağlı boya, 24x30 cm

Press Review

Unlimited, Deniz Kırkalı, March 2024

Berke'nin sergisini gördükten hemen sonra, onun için önemli bir ilham kaynağı olduğunu seneler önce yaptığımız bir atölye ziyaretinde öğrendiğim Philip Guston'un Tate Modern'deki sergisinde gördüğüm *Untitled* isimli siyah veya gri saçlı (veya siyah saçları grileşmeye başlamış) bir adamın ensesinin resmiyle karşılaşıyorum. Guston'un pratiğinin en etkileyici yanlarından biri, belirli bir stil aramaktansa, anlatmak istediğini en etkili şekilde anlatabilmek ve hissettiklerinde dair açıklık peşinde gereken dili, görselliği, paleti kullanması. Bu bana Berke'nin işlerinin yıllar içerisindeki değişimini düşündürüyor. Sergi açılışında Berke'nin yanıma gelip "Sen bu işin başka bir halini atölyemde görmüştün" dediğini hatırlıyorum. Ve bu cümlesinde bahsettiği işi hâlâ çok iyi hatırlamama şaşıyorum; çok iyi olduğunu düşündüğüm veya bende güçlü bir duygu uyandırdığı için hatırlamıyorum o resmi. Sergide karşımda gördüğüm resmin, benim atölyede gördüğüm resimden stil olarak çok farklı olmasına rağmen o gün atölyede yarım yamalak yaşadığım hissi bambaşka bir şiddette hissediyor oluşuma şaşıyorum. Sanki gerçekliğiyle sarsan bir duygu ve yanılmasının tuhaf yakınlığı ve bağı gibi; bir yandan yepyeni bir yandan da oldukça tanıdık bir hisle baş başa kalıyorum. Arzu ve arzulanmış sandıklarımız arasındaki kılıçlı ilişkiyi düşünüyorum. Bir yandan da karısına şefkâtle sarılırken elinde boya fırçalarıyla uyuyan Guston'un otoportresini ve Berke'nin yatakta sırtına bakarak uzandığı erkek bedeninin üzerindeki belirgin fırça darbelerini birbirinden bağımsız düşünemiyorum artık.

Berke Doğanoglu, *Sheets*, 2023, Tuval üzerine yağlı boya, 40x50 cm

Berke Doğanoglu, *Pillow*, 2023, Tuval üzerine yağlı boya, 60x75 cm

Arzu her zaman bir yokluğa mı işaret eder? Açıkçası emin değilim. Yokluğun, varlığı yalnızca güçlendirdiği ve ulaşılamayan kısımları daha da görünür kıldığına katılıyorum. Arzunun sistem tarafından nasıl kontrol ve manipüle edildiğini de göz ardı edemeyiz. Arzularımız durmaksızın kapitalist düzen ve toplum tarafından esir alınıyor; bu arzuların tatmini için daimi bir sahip olma ve biriktirme teşvik ediliyor. Bu nedenle arzuyu, onu şekillendiren bu yapılardan, teknolojilerden ve pratiklerden bağımsız düşünemeyiz. Ancak arzuyu özgürleştirmeye, sabit değil de daimi bir değişim içerisinde olduğunu ve çoğulluğunu kabullenmeye ihtiyacımız var. Bu nedenle yokluktan beslenen arzunun ötesinde, hâlâ var olanı arzulamaya devam eden, özgürleştirici ve baş kaldıran bir arzunun varlığını da hatırlamalıyız. Birbiriyle çelişen ve bu nedenle neoliberal sistem tarafından kolaylıkla kontrol altına alınamayan, belli bir arzu rejimine hapsedilemeyen arzu tam olarak da bu nedenle bir direniş biçimi ve bir kolektif hareket haline gelebilir. Bu, aynı zamanda, tekil bir ilerleme ve tüketme odaklı insan anlatısından farklı varoluş, yaşayış ve sevgi biçimlerini görünür kılmaz mı?

Arzu her zaman bir yokluğa mı işaret eder? Açıkçası emin değilim. Yokluğun, varlığı yalnızca güçlendirdiği ve ulaşılamayan kısımları daha da görünür kıldığına katılıyorum. Arzunun sistem tarafından nasıl kontrol ve manipüle edildiğini de göz ardı edemeyiz. Arzularımız durmaksızın kapitalist düzen ve toplum tarafından esir alınıyor; bu arzuların tatmini için daimi bir sahip olma ve biriktirme teşvik ediliyor. Bu nedenle arzuyu, onu şekillendiren bu yapılardan, teknolojilerden ve pratiklerden bağımsız düşünemeyiz. Ancak arzuyu özgürleştirmeye, sabit değil de daimi bir değişim içerisinde olduğunu ve çoğulluğunu kabullenmeye ihtiyacımız var. Bu nedenle yokluktan beslenen arzunun ötesinde, hâlâ var olanı arzulamaya devam eden, özgürleştirici ve baş kaldıran bir arzunun varlığını da hatırlamalıyız. Birbiriyle çelişen ve bu nedenle neoliberal sistem tarafından kolaylıkla kontrol altına alınamayan, belli bir arzu rejimine hapsedilemeyen arzu tam olarak da bu nedenle bir direniş biçimi ve bir kolektif hareket haline gelebilir. Bu, aynı zamanda, tekil bir ilerleme ve tüketme odaklı insan anlatısından farklı varoluş, yaşayış ve sevgi biçimlerini görünür kılmaz mı?

Berke Doğanolu, *longing, sweat, roses* sergisinden görüntüler